

รักใหญ่

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Gluta usitata* (Wall.) Ding Hou

วงศ์ : ANACARDIACEAE

ชื่ออื่น : ชู (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) ชู (กะเหรี่ยง กาญจนบุรี) มะเริะ (เขมร) รัก (กลาง สุราษฎร์ธานี)

รักใหญ่ (กลางเหนือ) ฮักหลวง (เหนือ)

ลักษณะทั่วไป : ไม้ยืนต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง 15 - 25 เมตร ผลัดใบ เรือนยอดเป็นพุ่มกลม เปลือกนอกสีน้ำตาลปนเทาหรือดำปนเทา แตกเป็นร่องและล่อนเป็นสะเก็ดทั่วไป มียางสีน้ำตาลออกมาตามรอยแตก เปลือกในสีแดง ใบ ใบเดี่ยว รูปไข่กลับ มนหรือรูปขอบขนาน ปลายใบมน โคนใบสอบมน ดอก เป็นดอกสมบูรณ์เพศ ออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนงตามซอกใบใกล้ปลายกิ่ง ช่อดอกยาวประมาณ 30 เซนติเมตร กลีบเลี้ยง 5 กลีบ ด้านนอกมีขน กลีบดอก 5 กลีบ สีเหลืองอ่อนหรือขาว ดอกบานเต็มที่กว้าง 6 - 8 มิลลิเมตร ผล ผลแห้งแบบมีปีก ทรงกลมแข็ง ขนาด 1 - 2 เซนติเมตร มีปีกสีแดงเรื่อ ๆ รูปขอบขนาน 5 ปีก ติดเป็นวงแหวนระหว่างโคนปีกกับผลมีก้านเชื่อมยาว 1.5 เซนติเมตร เมล็ดกลม

การกระจายพันธุ์ : อินเดีย พม่า ลาว กัมพูชา ในประเทศไทยพบบริเวณป่าเบญจพรรณแล้งและป่าดิบเขา ที่ความสูงจากระดับน้ำทะเล 300 - 1,000 เมตร

ออกดอก : ธันวาคม - มีนาคม ผลแก่ มกราคม - พฤษภาคม

การขยายพันธุ์ : โดยการเพาะเมล็ด

ประโยชน์ : เนื้อไม้ ใช้ทำบัวประคบฝาเครื่องเรือน เครื่องกลึง เครื่องมือเกษตรกรรม เสา ไม้อัดกระสวย และรางปืน ต้น เป็นยาถ่ายอย่างแรง กัดเนื้อสด แก้โรคผิวหนัง แก้ริดสีดวง แก้โรคคัน เปลือกต้น บำรุงกำลัง แก้กามโรค แก้บิด แก้ท้องร่วง ทำให้อาเจียน ขับเหงื่อ แก้ปวดข้อเรื้อรัง แก้ไข้เรื้อรัง แก่นต้น เป็นยาถ่ายอย่างแรง กัดทำลาย ราก ใช้เป็นยาพอก แก้พยาธิไส้ แก้ไอ ขับพยาธิ แก้โรคผิวหนัง แก้ริดสีดวง แก้โรคคัน เป็นยาถ่ายอย่างแรง กัดเนื้อสด อุดฟันที่เป็นรู แก้ปวด รักษาโรคตับ เปลือก ราก แก้โรคผิวหนัง แก้พยาธิไส้ แก้โรคท้องมาน แก้โรคไอ อุดฟันที่เป็นรู แก้ปวด ยางไม้ (รัก) ใช้ทา ไม้ เครื่องเงิน เพื่อลงลวดลาย ทากระดาดและฝักกันน้ำซึม ใบ แก้ส้นเท้าแตก

